

tudomást. A közigazgatási tevékenység egyes ágai más ágak rovására vannak ismertetve. Ilyen és egyéb hiányok azonban nem csökkentik az egész mű nagyszabású voltát és a németek nem közönséges kitarására és energiájára vall, hogy még nyitva van az első városi kiállítás, s máris egy másodikról beszélnek, a melyben a most szerzett összes tapasztalatokat értékesíteni fogják.

S most álljunk meg egy percre és vonjuk le a német városok kiállításának tanulságait magunkra, a mi viszonyainkra.

Imponáló az, hogy a német szövetség annyi államának oly sok városa tevékenységét mennyire áthatja az egységes nemzeti szellem. Nemcsak városaik kultúráját akarták a németek bemutatni, hanem nyomatékosan törekedtek arra, hogy külsőleg is kifejezést adjanak annak, hogy a német kultúra fókuszai teljes érdekfeszítőben vannak egymással, hogy törekvéseik teljesen azonosak és ad ima ossa át vannak hatva az egységes német nemzeti szellemtől. És nem véletlen, hanem céltudatos az, hogy éppen a német városok kiállítása idejében leplezték le augusztus 30-án a drezdai Bismarck-szobrot. Ott áll a vaskancellár ércalakja, egészen alacsony talapzaton, sürgő-forgó németjei között, az üzleti forgalom és az emberi közlekedés legnagyobb forgatagában, mintha külön-külön mindenkire szózatot intézne, a ki ott elhalad és a ki német, hogy: „Wir Deutsche fürchten Gott sonst nichts in der Welt!“ S míg a német lelkesen tekint az ércalakra és megéri intő szavát, az én magyar lelkem azon töpreng: ha a külön államokká széttagolt németiség cselekvésében és munkájában annyira egységes tud lenni, mi végre a széthúzás, a sok visszavonás a mi sorainkban, a kik pedig számban is oly kevesen vagyunk? Nemzeti szellemet és lelkesedést nem kell tanulunk a németektől. De igenis *összetartást*. Hiszen ez a német nagyság titka.

Egy másik, felemelő tanulsága a németek városi kiállításának az, hogy a német városok ezt az alkalmat nem arra használták föl, hogy panaszkodjanak, maguknak az államokkal és a birodalommal szemben új jogokat és kedvezményeket követeljenek. Ellenkezőleg. Szövetkeztek a kiállításra a végből, hogy a kötelesség teljesítésben tanuljanak egymástól. Ilyen a haladó szellem, a mely nem folyton jogot fiúrkéz és kedvezményt keres, hanem *kötelességet* ismer és dolgozik. Hassa át ez a szellem a mi városainkat is.

A német közigazgatásra és az önkormányzatra kettős haszonnal is jár a városi kiállítás. Egyfelől jótékony érintkezésbe hozta a közigazgatás szétszórta működő munkáit és a tapasztalatok és nézetek kicserélése útján a városi közigazgatás további fejlődésének életerős alapját rakta le. Másfelől közelebb hozta egymáshoz a közigazgatási szervezetet és a nagy közönséget. A nagy közönségnek módjában van érzékelni szemlélni a közigazgatás áldásos tevékenységét. A közigazgatási szervezet és a közönség bizalma egymás iránt és kölcsönhatása egymásra kétségtelesen jelentékeny tényezője a továbbhaladásnak.

Tanulság gyanánt azt állapítom meg, hogy a magyar közigazgatásra is vajmi jótékonyan hatna a szervezeti szövetkezés. De még sokkal jótékonyabb eredményeket érhetünk el, ha sikerül mennél alkalmasabb formákat találnunk, a melyek a *közigazgatást* a közönséggel, az *élettel* szervezeti összefüggésbe hozzák.

Meggyőző módon bizonyítja be a német városi kiállítás azt, hogy a modern városrendezés sikerének nyitja a *technikai* vívmányainak okos fölhasználásában van. A technikai tudományok annyira föllendültek, az ipar oly nagyot haladt, hogy a mely város nem siet fölhasználni e vívmányokat, az hamarosan a visszaféltetés lejtőjére jut. Éppen ezért tagadhatatlan igazság, hogy egy város soha sem lehet egészen készen. Éppen az mutatja egy város életerejét, hogy ott folyton építenek, köveznek, csatornáznak, sineket raknak. Holt város az már és nem fejlődésre képes, a mely azt tartja magáról, hogy kész. Szívleljék meg mindezt a mi városaink is.

A magyar közéletet is foglalkoztatják a városfejlesztés nagy problémái. A most mult évtizedekben extenzíve helyrehoztuk századok mulasztásait. Most már az intenzív fejlesztésen kell dolgoznunk. Városaink nagy része még csak az elején van ennek a munkának. A városrendezés legvitalisabb kérdései még alig vannak egynéhány városunkban többé-kevésbé jól megoldva. Jól teszik tehát azok, a kik tényezőik városaink közigazgatási és önkormányzati életében, ha

megismerkednek a német városi kiállítás tanulságaival és értékesítik belőlük azt, a mi a mi viszonyaink között is üdvös és fölhasználható.

Vilmos császár Magyarországon.

— Távirati jelentés. —

Mohács, szept. 14.

(Saját tudósítónktól.) Ma volt a második napja Vilmos császár vadászatának. A császár pompásan érzi magát magyar földön s a valóban nagy szeretetet, figyelmet, a melylyel nemcsak házigazdája Frigyes királyi herceg, de kivétel nélkül mindenki elhalmozza, a császár szívesen fogadja és soha sem késik a viszonzással. Mindenből az látszik, hogy szíves örömmel jön ide hozzánk, hol minden érdekli.

Vilmos császár ma nagyon korán kelt s már reggel négy órakor még sötétben, cserkészésre indult a karapancsai pagonyba. A vadászaton Nemegyei Ákos igazgató és Daukoupil Adolf fővadászmester kísérték. A cserkészés mintegy másfél óra hosszú tartott s igen szép eredménye volt. A császár elejtett egy szarvast, a melynek tizenegy águ agancskoronája volt és megsebzett egy másikat, a mely még el birt futni, de a vadászok délután megtalálták. Lött ezenkívül a császár egy őzt is. Este hét órakor ismét volt vadászat, a császár megint lőtt egy szarvast, a melynek tizenhatos agancsa volt.

A császár ma Frigyes királyi herceg, Eulenburg gróf, Illing főorvos, Rampolt jóságkormányzó és Nemegyei jóságigazgató társaságában hosszabb eszmecserét folytatott az európai viszonyokról, a magyar közélet állapotáról. Beszéd közben szót a magyarok hazafiságáról, dicsérőleg nyilatkozott jellemük erejéről s végül sajnálkozását fejezte ki, hogy Budapestet, melyhez felejtethetlen emlékek fűzik, ezuttal nem láthatja.

Izabella királyi hercegnő holnap a császár tiszteletére Kőröserdőn ebédet ad, a melyre a császári kíséret is hivatalos. Ebéd alatt a császár határozott kívánságára bácskai tamburások fognak muzsikálni. Latinovits Pál főispán intézkedett is már, hogy ott legyenek a híres monostorszegi tamburások. Ez a zenekar hat év előtt már egy ízben játszott Vilmos császár előtt. A tüzes muzsika akkor annyira tetszett a császárnak, hogy Izabella királyi hercegnőt fölkérte egy csárdásra. A királyi hercegnő akkor táncolt először csárdást a német uralkodóval, a ki akkoriban kijelentette, hogy erre a remek táncra meg is taníttatja fiait. Másodszerűlt fia valóban meg is tanulta a csárdást Grenedics táncitanítótl.

Vilmos császár ma több táviratot váltott Bülow kancellárral, a ki az eddigi megállapodás szerint pénteken Bécsben lesz. Ma külön futár is érkezett Karapancsra Berlinből, Bécsen keresztül. A futár Mohácstól Dobrináig ladikon, azután kocsin utazott Karapancsig. Alig, hogy megjött, Vilmos császár átvette az iratokat s valamennyit átnézte. Ezután pihenőt tartott, majd pedig hosszabb táviratot intézett nejéhez, a melyben részletesen leírja élményeit. Az elejtett szarvasokat preparálni fogják, azután Berlinbe szállítják.

A császár ma néhány vadászszal fesztelenül elbeszélgetett. Örömet fejezte ki, hogy a magyar munkások komoly munkával töltik idejüket s távol állanak a társadalombontó törekvésektől. A közelben ott volt egy Gerdics nevű munkás kis leánykaja. A császár fölemelte és megcsókolta a gyermeket, majd pedig néhány pénzdarabbal ajándékozta meg. Déli félegy órakor ebéd volt Karapancson, melyen ugyanazok vettek részt, mint a tegnapi ebéden. Délután néhány diszruhás szántovai sokác leányt mutattak be a császárnak, ki a festői népviseletet sokáig érdeklődéssel nézte. Rendkívül kellemesen érintette a császárt, hogy lakóosztályában dolgozószobáját teljesen a saját irodája mintájára rendezték be. A falakon ott vannak családja tagjainak fotografiai, az írdasztalon pedig nevének két fényképe. A császár életmódja egyszerű, ebédje négy tál étel; *Bécsből küldött vizet iszik.*

A császár látogatása alkalmából rendkívül nagy gondot fordítanak a közbiztonságra. A szolgálat szigorítása érdekében Fejérváry báró baranyai főispán Szinkovich mohácsi főszolgabíróval ma Bezdánba érkezett; az állomáson Latinovits Pál főispán, Matkovich és Tarcsay főszolgabírók, Halm rendőrfelügyelő

és Alföldy jegyző várták. A rendőri eljárás a legébrebb figyelemmel Latinovits főispán intézkedése szerint történik. A felügyeletet negyven kilométernyi területen egész léten éjjel-nappal maga a főispán gyakorolja. Az anarkisták ügyében az olasz, magyar és a német kormány közt élénk táviratváltás folyt. Latinovits főispán rendeletére az összes dunai malmokot éjjelre rendőri felügyelet alá helyezték és a csónakokat lezárták. A dunai közlekedésre Bezdán és Kis-Közeg közt Tarcsay Dezső, Vojnich Máté és Matkovich Etela főszolgabírók ügyelnek föl, Halm rendőrfelügyelővel. Ma több vadorzót nyomoztak ki, valamennyit fölügyelet alá helyezték. A vadászterületre ma be akart menni több fényképész, de nem bocsátották be őket.

Mohács, szept. 14.

Tegnap, mialatt a Sophie gözös Mohácstól Prokop-fok felé haladt, Vilmos császár egyedül a parancsnoki hidra ment, hol Thaly Emil miniszteri tanácsossal hosszabb beszélgetést folytatott. Kitérő kedvben volt s baranyamegyei kirándulásáról szólván, azt mondta, hogy a mikor idejön, mindig úgy érzi magát, mintha iskolai szünetre jönne. Tájékozást szerzett magának az összes dunai folyam- és hajózási viszonyokról. Kérdezősködött, hogy mit remél Magyarország a Duna-Odera csatornától, melyet ő sürget, majd azt kérdezte, hogy Németországból sok iparcikk megy-e a Dunára? Thaly feleletében rámutatott a németeknek a császár közreműködésével Európa legnagyobb fejlődését mutató iparára, melynek elenyésző kis része jut a Dunára, mert az mind tengeren megy a Keletre. A császár azt válaszolta, hogy ennek megváltoztatása érdekében is sürgeti a Duna-Odera csatornát. Beszélgetés közben egy román hajó haladt arra, mely a császár hajóját köszöntötte. A császár ezt észrevéve, a hajó származásáról kérdezősködött, mire Thaly megmagyarázta, hogy a Vaskapu szabályozása óta a román hajók a magyaroknak nagy konkurrenciát csinálnak, mert Szegedről Budapestre román hajók szállítanak gabonát és mivel adót nem fizetnek, olcsóbban szállíthatnak. A császár erre nevetve azt mondta: És a büszke magyarok ezt békén eltűrők? Thaly a párisi szerződésre hivatkozott, mely szerint a Duna szabad folyó és így mit sem tehet Magyarország az idegen hajótársaságok ellen. A császár a dunagőzhajós-társaság szubvenciója iránt is érdeklődött. A mikor megtudva azt, hogy az osztrák kormány egy milli koronával szubvencionálja a társaságot, azt mondta, hogy ez bizony kevés és bizony nehéz lehet a dunagőzhajós-társulat igazgatójának. Diák-korára visszaemlékezve, fölemlítette a császár Bonnt, hol a Rajnán sok hajót és hajótársaságot látott és valamennyi prosperál. Nagyon meglepte a császárt, mikor hallotta, hogy a társaság egyszerre 320.000 katonát vagy 25.000 lovat szállíthat a Dunán hajóparkjával. Beszélgetés közben a miniszteri tanácsos cilinderére mutatva azt kérdezte a császár, hogy nem ismernek-e más kalapviseleteit, mint ezt az *Angströhret*. A hajó már rég megérkezett Prokop-fokra, mikor vége lett a beszélgetésnek. Frigyes királyi herceg figyelmeztette kiállításra a császárt, ki az utközben följajlott teát és pezsgőt nem fogadta el, hanem villányi vörösbort kért, megjegyezve, hogy ez a legkedvesebb bora; egy pohárral egy hajtásra megivott.

Mohács, szept. 14.

Tegnap és ma a császár összesen öt szarvast és egy őzet lőtt, egy szarvast megsebzett. Az eredmény rendkívül megörvendeztette Frigyes kir. herceget és Izabella kir. hercegnőt, mint házigazdákat, mivel a vadászok rémületére az utóbbi napokban a szarvasok a nagy meleg miatt sem nem bögték, sem nem jelentkeztek. A császár kedvére rendkívül hatott a vadászat eredménye, mely az időjárás miatt kétséges volt. A császár környezete előtt kijelentette, hogy a mohácsi fogadás nagyon tetszett neki, a közönség lelkes éljenezését örömmel fogadta s az egybegyűlt szép sokác-leányokra pedig azt mondta: Hisz ezek régi barátaim! Visszaemlékezett ezeltől tíz évre, mikor néhai Albert szász király és Lipót bajor herceg jelenlétében népünnevet rendeztek a környékbeli sokác leányokkal tiszteletére. Nemegyei Ákos jóságigazgatóhoz a császár néhány magyar szót intézett, majd tudakozódott, hogy jól ejtette-e ki azokat? A császár szolgaszemélyzetében többen beszélnek magyarul.

A holnapi nap elé kíváncsisággal tekint a császár, mert ezuttal rétisasokra vadász és előző alkalomkor ez a kísérlete a sasok ébersége miatt nem sikerült. A Sophie hajó személyzete és a hajón visszamaradt uradalmi tiszték részére tegnap este a Duna partján az erdő szélén a hajó első kormányosa főzte a halászlét bográcsban s utána turócsuszát. A személyzet s az uradalmi tiszték ott is éjjeleztek. A vilgosságot a hajóállomás villamos reflektora szolgálta. A Dunagőzhajós-társaság igazgatója Mohácstól hozott pezsgőt hozatott. Holnap reggel a csá-

szár az első cserkészés után a karapancsi pagonyból kocsin Prokop-fok kikötőhöz megy, a hol hajóra száll és átöltözködik. A hajón már várakoznak a császárra Frigyes kir. herceg, Rampell lovag udvari tanácsos és Provány százados, a kik a felséget a sasvadásatra és a Köriserdőbe kísérik. Délben félegy óraker a Buda nevezetű pagonyba érkeznek, a hol a császárra várakoznak Izabella és Henrietta kir. hercegnők és Eulenburg gróf, kik a császárhoz csatlakoznak a sasvadásatra. Ezután a császár Köriserdőbe megy, ott vacsorázik és éjjelre is ott marad. Ha az idő kedvez, még vacsora előtt a Jaskói részben vadászik.

TÁVIRATOK.

A szerb tisztek.

Belgrád, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) Holnap fogják az ítéletet kihirdetni a nisi tisztek dolgában. Legtöbbjüket engedetlenség miatt egy évi vagy még nagyobb fogságra fogják elítélni; vezetőjük, Novákovics százados, a volt kereskedelmi miniszternek testvére még nagyobb büntetést fog kapni. Még be kell várni, vajjon a király azonban fogja-e gyakorolni megkegyelmező jogát. Három tiszttel kitöltötte a *konakgyilkosok megölése* című rovatot, míg a többi azt a rovatot töltötte ki, a melyben a gyilkosoknak a hadseregből való eltávolítását követelték. Az egyetemi hallgatók holnap ismét gyűlést fognak tartani, a melyen bojkottálni fogják a *Národní Liszt*-et, a *Vecserni Novosti*-t és a *Beográdszki Novini*-t, a mely lapok ezentúl még erősebben fogják a kormányt támadni.

Angol minisztertanács.

London, szept. 14. A mai minisztertanács az összes miniszterek résztvettek. Chamberlain gyarmatügyi miniszter az egybegyűlt nagy néptömeget élénken üdvözölte, de több oldalról füttyök is hallatszóttak. A minisztertanács három óra hosszat tartott.

A galíciai tartománygyűlés.

Lemberg, szept. 14. A tartománygyűlés mai megnyitón üléseben *Badeni*, az ujonan kinevezett tartományi marsall beszédet mondott, a melyben a rutén nemzetiség képviselőit biztosította, hogy ő nemcsak a tárgyalások pártatlan vezetője lesz, hanem számíthatnak a rutén nemzetiség kulturális és nemzeti igényei iránt való közvetlen érdeklődésére, ugyszintén jogosult kívánságaiknak általa való őszinte támogatására, a mennyiben az hatáskörében fog állani. A tartományi marsall megemlékezett a királynak az országban való időzéséről és azt mondta, hogy azok a szavak, a melyeket ő felsége tegnap a tartománygyűlési képviselőkhöz intézett, az uralkodó kegyének bizonyítékai és azt igazolják, hogy az uralkodó szívünket és szükségleteinket érti, a mi tartás alapja az országban lakó két nemzetiség közötti jó viszonyoknak. A tartományi marsall beszédét az uralkodóra kiáltott *hoch*-sal fejezte be. *Potocki* gróf helytartó üdvözlő beszédében kijelentette, hogy igyekeznit fog a rutén népnek kulturális és gazdasági fejlődését épp oly jóakarattal támogatni, mint a lengyel nemzetiségét. Azonban a társadalmi és nemzeti gyűlölet kártétvő megnyilatkozásainak tekintet nélkül ellene fog szegődni. Holnap lesz a következő ülés.

Combes beszéde.

Treguier, szept. 14. Combes miniszterelnök a Renan emlékszobra leleplezése alkalmával adott diszlakomán beszédet mondott, a melyben kifejtette, hogy az ország a hódítások idejét befejezettnek tekinti. Azonban a béke fönntartását biztosítani kell és e célból *nemzeti hadseregre van szükség és kiképzett katonákra*, kik szükség esetén erővel teljes védelemre képesek. E követelésnek megfelelnek a hadügyminiszter kétéves szolgálati időre vonatkozó javaslatának tervei.

Miután a miniszterelnök védelmébe vette *André* tábornok hadügyminiszter a reakcionárius részről ellene indult támadások ellen, ostorozta az ugyanam részről a pénzügyminiszter ellen indított hajszát. Elítélte a takarékpénztárak betétei és tőkéi után való adóztatásnak megtagadását és helytelennek mondotta a reakcionárius részről tett kijelentést, mintha a járadék-árfolyamok ingadozásai a jövedelmi adóra szóló törvényjavaslata volna visszavezethető. A külföld — mondta a miniszterelnök — megtartja teljes bizalmát piacunkhoz és Franciaország állami hitelei sikerrel megállja az összehasonlítást amaz államokkal, a melyek kiváltságos állapotnak örvendenek. Majd áttér a miniszterelnök a kongregációs törvény ellen kifejtett ellenállásra és azt mondja, hogy ez ügyben az utolsó szó a kamara többségét illeti. Ellenmond az ellenzék állításának, mely őt e többség rabjának akarja föltüntetni és arról biztosít, hogy a többség

addig zárt sorokban fog küzdeni, míg a reakciót meg nem törli. A többségnek a kormánnyal immár tizenöt hónapja fönálló egysége óta a köztársaság belső erőben gyarapodott és jövő évbe vetett bizalma erősödött. Épp így nőtt tekintélye kifelé is és az idegen nemzetek kormányai tanujelét adták rokonérzésüknek. Az Oroszországgal való viszony mindinkább nyert bizalmas és benső jellegében. Az Olaszországgal való barátság megerősödik kölcsönös őszinte és szíves jellegében. Az Angliához való viszony javulása mindinkább tart és Franciaország határain túl csak barátságos arcokat látunk. A béke jegyében állunk. A köztársaság igyekeznit fog a békét megővni. Kezdetül fogva csatlakozott a magas gondolathoz, hogy a nemzetközi konfliktusok megoldása vetessék alá a választott bíróságok ítéletének. Ez által oly békét érünk el, mely senkire nézve sem lesz megalázó. A miniszterelnök ama reménye kifejezésével végezte beszédét, hogy a világ nem sokára megláthatja az általános béke hajnalának fölvirradását. A miniszterelnök beszédét zajos tetszéssel fogadták.

Páris, szept. 14. Combes miniszterelnök *Brisson* kíséretében ma reggel ideérkezett.

A Vatikán és az olasz választás.

Nápoly, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) Négy száz választó azzal a kérelemmel fordult a Vatikánhoz, engedje meg, hogy a politikai választásokban részt vehessenek s a legközelebbi kamarai választásnál arra a jelöltre szavazhassanak, a ki megígérte, hogy a házasságválasztó javaslat ellen fog állást foglalni.

A macedóniai lázadás.

Frankfurt, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) A *Frankf. Ztg.*-nak jelentik *Konstantinápolyból*: A monasztiri konzulok hajmeresztő dolgokat jelentenek a török csapatoknak a monasztiri vilajetben végbevitt garázdálkodásáról. A török csapatok szeptember 9-ikéig száztizenöt falut hamvasztottak el. Nyolcezer családnak nincs hajléka. Az orosz nagykövet a fegyelmetlen török csapatok mielőbbi eltávolítását követelte a portától.

Frankfurt, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) A *Frankf. Ztg.* értesülése szerint *Gripárisz* pétervári görög követ ma fölkereste az összes nagyköveteket és figyelmüket ráterelte a macedóniai görögökre, a kiket bolgárok és törökök egyaránt sanyargatnak. Arra kérte a nagyköveteket, hogy európai intervenció esetében vegyék figyelembe a görögök történelmi és tényleges jogait. A nagykövetekek arról biztosították a görög követet, hogy intervencióról szó sem lehet.

London, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) A durhami, heresfordi, worcesteri és gibraltári püspökök egymástól függetlenül követelik, hogy a kormány veszen véget a Balkán-félszigeten uralkodó anarkániának. Ma miniszteri tanácskozás volt, a mely a macedóniai dolgokkal is foglalkozott.

Atén, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) Az összes lapok félhivatalos pétervári táviratot közölnek, a mely szerint *Lamsdorff* gróf orosz külügyminiszter a görög követnek kijelentette, hogy ő maga többször is sürgősen fölszólította a bolgár kormányt, hogy ne támogassa a bolgár bizottságokat, de úgy látszik, hogy a bolgár kormány nem hederít erre az intésre. Az orosz kormány mélyen sajnálja a bolgárok és a törökök embertelenségét.

Bülow gróf és a felső-sziléziai németek.

Gleiwitz, szept. 14. A *Deutscher Ostmarkverein* első felső-sziléziai ülésnapján összegyűltek táviratban fordultak a birodalmi kancellárhoz az ostmarki németesség pártfogása érdekében, a mire *Bülow* gróf *Norderneyből* a következőket válaszolta:

Legyenek meggyőződve, hogy nemzetiségünknek Felső-Sziléziában való ápolása nem kevésbé van szívesen, mint a nyugat-poroszországi és a pozeni németesség. Meg vagyok győződve, hogy *Zedlitz* főelnök kiprobált szakavatottságával meg fogja találni a helyes utat a nemzeti szempontoknak, melyek a királyi államkormány politikájára nézve mértékadó Felső-Szilézia különös viszonyai közt való sikeres keresztüvitelére.

Az örmények mozgolódása.

Pétervár, szept. 14. (Saját tudósítónktól.) *Batum* és a török határ között föltűnt egy negyvenkét tagból álló örmény banda. A banda egy fiatalember vezetése alatt áll, a ki *Stuttgartban* végezte a műegyetemet. A bandát szétverték és elvették tőle egy zászlót ezzel a fölírással: *Életet vagy halált!* továbbá harminc puskát, hater ezer töltést és kész bombákat. Az volt a céljuk, hogy török területre való átcsapással a kurdokat támadásra kényszerítsék és Európa felé irányuló módon az örményekre terejék.

Pétervár, szept. 14. A *Staskas* című lap jelelti, hogy tegnap délben *Tiflisben* az istentisztelet után a székesegyház előtt vagy kétezer ember gyűlt össze, a kik között örmény nyelvű proklamációt osztottak szét. A közbeléptő rendőrök megpróbálták s mikor a megtámadott rendőröknek katonák mentek segítségére, ezeket ködörösékekkel és revolverlövéssekkel fogadták, mire a legénység lövőfegyverét használta. A tifliszi rendőröknek, a ki végül lovasrendőrökkel jelent meg s kozákok támogatásával sikerült a tömeget szétszólatni. Néhány rendőr megsérült, egy polgárt halálosan megsebesítettek.

NAPIHIREK.

Budapest, szept. 14.

— (A király Lembergben.) *Lemberg*ől táviratozzák nekünk, hogy a király tegnap számos küldöttséget fogadott. A kerületi küldöttség vezetőjétől, *Moysa* kerületi kapitánytól a zsidó-üldözésről tudakozódott s *Potocky* gróftól, a tartományi helytartót utasította, hogy minden ily ügyben szigorú vizsgálatot indítson. Mikor a kihallgatások során *Badeni* gróf, tartományi marsall azt mondotta, hogy a királyt a sok küldöttség fogadása nagyon kifárasztja, a király így válaszolt:

— Ama sok nehéz nap után, a melyen a közelmultban Budapesten átetem, — ez csak üdülés számomra nézve!

— (Eszéki küldöttség a bálnál.) *Zágrádból* táviratozzák: A bálna tegnap az eszéki kereskedelmi kamara *Laubner* elnök által vezetett küldöttséget fogadta, a mely bő, a gazdasági szükségletekre vonatkozó föliratot adott át. Az elnök különösen hangsúlyozta, hogy a beruházási költségvetés Horvátországra nincs kellő tekintettel és azt a kívánságát fejezte ki, hogy a vasutakon horvátul beszélő hivatalnokokat alkalmazzanak és hogy *Zágráb* és *Zimony*, valamint *Pécs* és *Bród* között gyorsvonat-közlekedést létesítsenek. A bálna a küldöttséget igen szívesen fogadta és megígérte, hogy a memorandumban foglalt jogos követeléseket pártolni fogja. *Sumanovics* osztályfőnök, a kinél a küldöttség szintén tisztelgett, hasonló értelemben nyilatkozott.

— (Az olasz király Párisban.) *Rómából* táviratozzák: A *Stefáni*-ügynökség jelenti: A király és a királyné *Morin* külügyminiszter kíséretében október 14-én Párisba utazik és október 18-ig marad ott.

— (Erzsébet-ünnep Gödöllőn.) *Gödöllő*ről írják: A gödöllői Erzsébet-emléknapot tegnap tartotta meg az itteni művésztelep. A szép parkban a sziklacsoportozat erkélyrésztletén folyt le az ünnep, melyen résztvett Gödöllő és vidékének népe nagy tömegben. *Mátray* Béla mondott el emlékbeszédét, *K. Hegyesi* Mari, *F. Dömjén* Rózsa és *Paulay* Erzsike szavalt nagy hatás mellett. A helybeli daloskór a Himnuszt, Szózatot és alkalmi éneket adott elő. Az összes iskolák tanulói, fiúk és leányok, gyászfatyolós zászlóval vonultak ki az ünnepre, melynek végén a szobrot megkoszorúzták. Első sorban a művészek tették le bokrétaikat, majd a közönség helyezte el virágait a szobor talapzatára. Az iskolagyerekek mind elvonultak a szobor előtt.

— (A Lónyay gróf pár Sorok-Ujfaluban.) *Sopronból* írják: *Lónyay* Elemér gróf a napokban feleségével *Szapáry* Pál gróf sorok-ujfalusi kastélyának vendége lesz. Sorok-Ujfaluban most nagyobb főuri társaság van együtt, valamennyien *Szapáry* Pál gróf vendégei. A társaságban vannak a többi közt: *Schaumburg-Lippe* herceg, *Windischgrätz* herceg, *Erdödy* Gyula gróf, *Draskovich* Dénes gróf és felesége, *Sigray* Antal gróf és *Bornemissa* Pál báró.

— (Házasság.) *Wirker* János rákos-keresztúri gyógyszerártulajdonos eljegyezte *Friedrich* Irént, *Friedrich* Károly fővárosi nagykereskedő leányát. *Blumgrund* Naftali dr. rabbi eljegyezte *Elsner* Arankát a somogyvármegyei Tab községben.

— (Az olasz képviselők köszönete.) *Ferraris* olasz szenátor, az interparlamentáris konferenciának a legutóbbi budapesti kirándulása alkalmából itt időzött tagja, a következő táviratot küldte *Berzeviczére* *Berzeviczy* Albertnek:

Midőn e hazafias, elragadó városból elutaztunk, az olasz szenátorok és képviselők azzal bíztak meg, hogy önnek, a kiváló kedves szónoknak, elküldjem meleg üdvözlésünket és hálás köszönetünket a testvérem nemzet barátságáért. *Maggiorino Ferraris*.

— (Az erdélyi katolikus egyetem.) *Kolozsvárról* táviratozzák nekünk: Az erdélyi katolikus egyetem dolgában az erdélyi katolikus státus tizenkettes bizottsága ma ülést tartott. A bizottság elhatározta, hogy a létesítés dolgában gyűjtő- és szervező-bizottságot küld ki. A gyűjtő-bizottság elnöke *Korniss* Viktor gróf, a szervező-bizottságé *Jósika* Sámuel báró. A státusnak régebbi határozatához képest az egyházmegyékhez fölszólítást intézett, hogy tudassák, mennyire terjednek azok az alapok, a melyeket esetleg